

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania D. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

o rentę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 listopada 2018 r.,

zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 28 czerwca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

1. oddała zażalenie,

**2. zasądza od Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adw. I. P.
kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę podatku
od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej
pomocy prawnej, udzielonej z urzędu w postępowaniu
zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2018 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd
Apelacyjny w (...) - w sprawie z wniosku D. G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń
Społecznych Oddziałowi w J. o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy -
odrzucił skargę wnioskodawczynie o wznowienie postępowania, zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn.
akt III AUa (...).

Sąd Apelacyjny ustalił, że wyrokiem z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację wnioskodawczynie od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 10 lutego 2016 r., sygn. akt IV U (...), oddalającego odwołanie wnioskodawczynie od decyzji organu rentowego z dnia 3 marca 2014 r. w sprawie przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W dniu 26 kwietnia 2018 r. do Sądu Apelacyjnego w (...) wpłynęła skarga wnioskodawczynie o wznowienie postępowania zakończonego powyższymi wyrokami. Jako podstawę wznowienia wskazano ujawnienie się nowej okoliczności faktycznej - opinii psychiatryczno-psychologicznej, wydanej w sprawie o sygn. akt IV U (...), z której wynika, że niezdolność do pracy wnioskodawczynie powstała jeszcze przed dniem 1 lutego 2014 r., a tym samym powódce powinno być przyznane prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy również za okres od 2014 r. do 2017 r.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że rozpatrywana skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia, zawartej w art. 403 § 2 k.p.c., mimo że opinia biegłych z dnia 5 października 2017 r., wydana w sprawie z jej odwołania od decyzji ZUS Oddziału w J. z dnia 10 maja 2017 r., ustala dla niej korzystniejszy przedział czasowy występowania niezdolności do pracy w porównaniu z opinią biegłych psychiatry i psychologa z dnia 16 października 2015 r., wydanej w sprawie, której wznowienia się domaga. W ocenie Sądu, wobec nie wskazania właściwej podstawy wznowienia postępowania, jej skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

W zażaleniu wniesionym na powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego wnioskodawczynie zarzuciła naruszenie:

1) art. 410 § 1 k.p.c. polegające na odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania pomimo, że w skardze powołane zostały nowe dowody, a to opinia psychiatryczno-psychologiczna z dnia 5 października 2017 r., która w sposób jednoznaczny wskazuje, iż niezdolność do pracy D. G. powstała przed dniem 1 lutego 2014 r., tj. przed dniem wyrokowania w sprawie, która miałaby zostać wznowiona, a co za tym idzie zostały wykryte okoliczności faktyczne mające istotny wpływ na wynik sprawy, a które w pełni uzasadniały wznowienie postępowania sądowego prowadzonego przez Sąd Apelacyjny w (...) pod sygn. akt III AUa (...);

2) art. 403 § 2 w związku z art. 410 § 1 k.p.c. przez odrzucenie skargi o

wznowienie postępowania pomimo, że została ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia, tj. pojawienia się takich okoliczności faktycznych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, potwierdzonych opinią psychiatryczno-psychologiczną z dnia 5 października 2017 r, która to została wydana w sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w K., sygn. akt IV U (...), a która to opinia w sposób jednoznaczny wskazuje na okoliczność faktyczną, iż niezdolność do pracy D. G. powstała przed dniem 1 lutego 2014 r.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania. W zażaleniu zawarto też wnioski o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni z urzędu w postępowaniu zażaleniowym, które ani w całości ani w części nie zostały pokryte.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania jest środkiem nadzwyczajnym i wyjątkowym, mającym cechy wspólne ze środkami odwoławczymi oraz cechy odrębne, zbliżające ją do samodzielnych powództw. Wznowienie polega na ponownym rozpoznaniu i rozstrzygnięciu sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem co do istoty sprawy, jeżeli zachodzą przyczyny oznaczone w ustawie. Skoro skarga o wznowienie postępowania nie nosi wyłącznie cechy charakterystycznej dla środków zaskarżenia, jaką jest uchylenie albo zmiana orzeczenia sądowego, ani nie jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, takim jak skarga kasacyjna, której celem jest wyłącznie uchylenie lub wyjątkowo zmiana prawomocnego orzeczenia, to należy ją kwalifikować jako szczególny środek prawny, w którym tkwią zarówno elementy środka zaskarżenia, jak i powództwa. Skarga o wznowienie postępowania, jak każdy środek zaskarżenia, skierowana jest przeciwko orzeczeniu, zmierza jednak - podobnie jak powództwo - do ponownego rozpoznania sprawy według zasad obowiązujących w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji także wtedy, gdy zaskarżone zostało orzeczenie sądów różnych instancji (art. 405-406 k.p.c.). Skarga o wznowienie jest więc środkiem prawnym o charakterze opozycyjnym i reparatornym, wnoszonym w celu reasumpcji wadliwego procesu i zastąpienia zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym, natomiast skarga kasacyjna jest środkiem o charakterze wyłącznie kontrolnym.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 403 § 2 k.p.c., należy zwrócić uwagę, że brak możliwości skorzystania z okoliczności faktycznych i środków dowodowych, jako podstawa wznowienia postępowania, jest oceniana z punktu widzenia strony, a nie ze względu na wadliwość dotychczasowego postępowania w zakresie uwzględnienia przez sąd przytaczanych w tym postępowaniu okoliczności i wskazywanych dowodów.

Podstawą skargi o wznowienie postępowania nie może być negatywna ocena skarżącego dotycząca ustaleń faktycznych, oceny dowodów ani zastosowania prawa przez sądy w sprawie, której skarga dotyczy. Celem wznowienia postępowania, w odróżnieniu od środków odwoławczych i skargi kasacyjnej, nie jest usunięcie błędów dotychczasowego postępowania w oparciu o ten sam materiał dowodowy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2012 r., IV CZ 125/12, LEX nr 1288735 oraz wyrok Sądu Najwyższego w wyroku z dnia z dnia 29 marca 2007 r., II UZ 3/07, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 178).

W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., I UZ 162/10, LEX nr 1375334, wyrażono pogląd, że uzyskanie - po uprawomocnieniu się wyroku - świadectwa lekarza specjalisty, które to świadectwo przedstawia wyniki badań strony procesowej i zawiera ocenę stanu zdrowia badanego odmienną od wyrażonej przez biegłych lekarzy w poprzednio zakończonym postępowaniu sądowym, nie stanowi późniejszego wykrycia takiego środka dowodowego, o którym stanowi art. 403 § 2 k.p.c. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2014 r., I UZ 18/14, LEX nr 1537267, wskazano, że wznowienie postępowania nie jest dopuszczalne w sytuacji, gdy ubezpieczony powołuje się na nowe dowody medyczne, w postaci zaświadczeń, orzeczeń, czy opinii lekarskich, powstałe po zakończeniu poprzedniego, prawomocnie zakończonego postępowania. Również w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., IV CZ 149/11, LEX nr 1214605, wyrażono pogląd, że środek dowodowy, który powstał po uprawomocnieniu się wyroku, nie może być podstawą do wznowienia postępowania. W szczególności nie stanowi podstawy wznowienia postępowania, przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c., odmienna ocena okoliczności na których oparto orzeczenie, dokonana w opinii innego biegłego, niż zawarta w opiniach biegłych złożonych w toku rozpoznania sprawy. Wznawianie postępowań

zakończonych prawomocnym wyrokiem, na podstawie ocen zawartych w opiniach kolejnych biegłych, sporządzanych już po uprawomocnieniu się orzeczenia, przedłużałoby proces w nieskończoność, uzależniając jego zakończenie od aktywności stron nie w czasie jego trwania lecz po zakończeniu procesu. Z tego względu, to że skarżący dowiedział się o nowej okoliczności na podstawie opinii biegłych sporządzonej już po uprawomocnieniu się wyroku, nie może być podstawą do wznowienia postępowania.

W ocenie obecnego składu Sądu Najwyższego, w sytuacji objętej niniejszym zażaleniem, ustalenia - oparte na opinii biegłych lekarzy - późniejszego wyroku, pozostają w sprzeczności z ustaleniami kontestowanego skargą o wznowienie postępowania wyroku z dnia 14 grudnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...). Pomijając kontrowersje związane z oceną skutków prawomocnego wyroku (art. 365 § 1 k.p.c. nie został wskazany w zarzutach zażalenia), zwrócić można uwagę, że Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wniosku odwołującej się o uzupełnienie postępowania dowodowego przez uwzględnienie nowej dokumentacji lekarskiej oraz dorozumianego wniosku o uzupełnienie opinii biegłych. W sytuacji, gdy powódka przez szereg lat traktowana była jako osoba całkowicie niezdolna do pracy, a w późniejszym wyroku ustalono ciągłość całkowitej niezdolności do pracy aż do roku 2019, prawidłowość reakcji Sądu Apelacyjnego na zgłaszane wnioski dowodowe wywołuje kontrowersje.

Ponieważ, zgodnie z ustaloną judykaturą Sądu Najwyższego, dowiedzenie się o nowej opinii biegłych, wydanej po uprawomocnieniu się wyroku, nie może stanowić uzasadnionej podstawy wznowienia postępowania, dlatego jedyną możliwością wzruszenia spornego wyroku było wniesienie przez pełnomocnika powódki skargi kasacyjnej od tego wyroku. Brak aktywności strony w kwestii wzruszenia prawidłowości wyroku w drodze wniesienia skargi kasacyjnej, nie może uzasadniać w świetle art. 403 § 2 k.p.c., wniesienia skargi o wznowienie postępowania, w razie późniejszego wydania wyroku, opartego na opinii biegłych lekarzy, sprzecznej z opinią sporządzoną we wcześniejszej sprawie.

Odnosząc przedstawione konstatacje do zarzutów zażalenia pełnomocnika ubezpieczonej naruszenia art. 403 § 1 k.p.c. i 410 § 1 k.p.c. należało uznać, że Sąd Apelacyjny odrzucając skargę wnioskodawczyni o wznowienie postępowania nie

naruszył przepisów prawa procesowego.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., postanowił jak w sentencji, rozstrzygając o kosztach pomocy prawnej udzielonej powódce w postępowaniu zażaleniowym przez adwokata ustanowionego z urzędu stosownie do § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.).